Hukuk Bölümü 2006/147 E. , 2007/1 K.

- YÜRÜRLÜKTEN KALDIRILAN 1475 SAYILI YASANIN 108. MADDESI HK

  - İŞ KANUNU (14. maddesi yürülükte) (1475) Madde 108
  - İŞ KANUNU (14. maddesi yürülükte) (1475) Madde 25

"İçtihat Metni"

Davacı : Ş. T.A.Ş. Genel Müdürlüğü

Vekilleri : Av. S. Y., Av. M. T.

Davalı : Çalışma Ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Ankara Bölge Müdürlüğü)

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Ankara Bölge Müdürlüğü'nün 3.5.2005 gün ve 7622.06/3-10810 sayılı işlemi ile, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 25. maddesine muhalefet edildiğinden (eski hükümlü işçi açığı bulunduğundan) bahisle, aynı Kanunun 108. maddesine dayanılarak 98. maddesine göre davacı adına idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle, 26.5.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Ankara 10. İdare Mahkemesi; 16.6.2005 gün ve E:2005/1091, K:2005/888 sayı İle, 2577 sayılı Yasanın 5. maddesi uyarınca, her idari para cezası için ayrı ayrı dava açmak üzere, dilekçenin reddine karar vermiştir.

Davacı vekili, yenilediği dilekçe ile, idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle 7.7.2005 tarihinde idari yargı yerinde tekrar dava açmıştır.

ANKARA 10. İDARE MAHKEMESİ; 25.11.2005 gün ve E:2005/1965, K:2005/1945 sayı ile, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 2. maddesinde, kabahat deyiminden, kanunun, karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı, 3. maddesinde, bu Kanunun genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağı, 16. maddesinde; kabahatler karşılığında uygulanacak olan yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu, idari tedbirlerin, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu, 19. maddesinde, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümlerin, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklı olduğu, 27. maddesinde; idari yaptırım kararı ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurulabileceğinin belirtildiği, belirtilen yasal düzenlemeler uyarınca, 1.6.2005 tarihinden itibaren, 5326 sayılı Yasada sayılan idari para cezası ve idari tedbirlerden oluşan idari yaptırımlar ile diğer yasalarda yer alan idari yaptırımlara karşı Sulh Ceza Mahkemeleri nezdinde dava açılmasının gerektiğinden bahisle görevsizlik kararı vermiş, bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı, aynı istekle 2.1.2006 gününde, adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

ANKARA 12.SULH CEZA MAHKEMESİ; 10.3.2006 gün ve E:2006/76Müt. sayı ile, bilindiği gibi Kabahatler Kanununun 1. Kısımda yer alan Genel Hükümler başlığı altında 4 bölümden meydana gelen yasanın 3. maddesindeki bu kanunun Genel Hükümlerinin diğer Kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır, amir hükmü karşısında, Kabahatler Kanununun Genel Hükümleri başlığı altında 4. Bölümde yer alan 27. md.'deki idari yaptırım kararına karşı sulh Ceza Mahkemesine başvurulabilir, hükmünün Kabahatler Yasasının Genel Hükümleri içinde yer aldığının yasadan belli olduğu; Anayasa Mahkemesinin 01/03/2006 tarihinde aldığı kararla Kabahatler Yasasının 3. maddesini iptal ederek yasama organına yasal düzenleme yapması konusunda süre verdiğinin haricen öğrenildiğinden sonra yapılan değerlendirmede, Kabahatler Kanununun Genel Hükümleri başlığı altında yer alan 3. maddesinde bu kanunun Genel Hükümlerinin, diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır yolundaki hükmünün de iptal edildiği gerçeği karşısında, özel yasalardan idari yaptırım kararına karşı idare mahkemesini görevli kılan yasa hükümlerinin herhangi bir yasaca iptal edilmemesi halinde halen yürürlükte oldukları ve dolayısıyla özel yasalardaki idari yaptırım kararına karşı başvuru yolunun idare Mahkemesinin gösterilmesi nedeniyle, Anayasa Mahkemesinin de Kabahatler Yasasının 3. maddesini iptal etmesi karşısında yeniden yapılan değerlendirme sonucunda; Mahkemelerin görevlerinin CMK 3. md'nce yasayla belirleneceğinin belirtildiği, Kabahatler Yasasının genel bir yasa olduğu, 3. md.'nde bu yasanın genel hükümlerinin diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanacağını öngörmüşse de, 3. md'nin Anayasa Mahkemesince iptal edilmesi karşısında kural olarak, yasaların uygulanmasında özel yasaların öncelikli olduğu ilke olduğundan ve 4857 Sayılı Yasanın 108. md. idari para cezalarının eylemin gerçekleştiği yer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürlüğünce verileceği ve cezalara karşı 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği kuralının getirildiği; 4857 Sayılı Yasanın 108. mad'nin yürürlükten kaldırıldığını gösterir kanun bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Ahmet VELİOĞLU, Serap AKSOYLU, Z. Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 5.2.2007 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden,bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği…"açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk

Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, adli yargı dosyasının onaylı fotokopisinin 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği, idare mahkemesi kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin Başkanlık yazısıyla Mahkemesinden getirtildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada idari yargının görevli olduğu yolundaki yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1475 sayılı İş Kanunu'nun 25, 98 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

1475 Sayılı İş Kanununun 98. maddesinin C fıkrasında, 25 inci maddedeki hükümlere aykırı hareketle sakat ve eski hükümlü çalıştırmayan işveren veya vekiline çalıştırmadığı her sakat ve eski hükümlü ve çalıştırmadığı her ay için yetmiş milyon lira para cezası verileceği belirtilmiş; Yasanın 108. maddesinin ikinci fıkrasında ise, İdari nitelikteki para cezalarının ilgililere usulüne göre tebliğ edileceği, bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüş iken; anılan Kanun 22.5.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanununun 120.maddesi ile,-14.madde hariç-yürürlükten kaldırılmış,geçici 1.maddesinde"Diğer mevzuat-ta 1475 sayılı İş Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır."hükmüne yer verilmiştir

Kaldırılan 1475 Sayılı yasanın yerine yürürlüğe konulan22.5.2003tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun "Amaç ve kapsam" başlıklı 1. maddesinin birinci fıkrasında, "Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir" denilmiş; 30.maddesinde, işverenin; işyerinin kapasitesine göre belirlenecek oranlarda özürlü ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiyi meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlü olduğu; 101. maddesinde, bu Kanunun 30 uncu maddesindeki hükümlere aykırı hareket eden işveren veya işveren vekiline para cezası verileceği kurala bağlanmış; aynı Kanun'un 108. maddesinde, bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüş; düzenleme, Yasanın Resmi Gazetede yayımlandığı 10.6.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, 1475 Sayılı İş Kanunu'nda yer alan, "idari nitelikteki para cezalarına karşı sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği" yolundaki görev kuralı, 4857 sayılı İş Kanunu ile "bu cezalara karşı yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği" şeklinde

değiştirilmiş ve yeni düzenleme 10.6.2003 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiş olduğuna göre; görev kuralının geçmişe etkili olacağı yolundaki genel hukuk ilkesi karşısında, İş Kanunu'na göre verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde, idari yargı yerinin görevli olduğu kuşkusuzdur.

Öte yandan; 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun Geçici 2. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri, yürürlüğe girdiği tarih itibariyle idare mahkemelerinde dava açılarak iptali istenen idari yaptırım kararları hakkında uygulanmaz." denilmesi ve İdare Mahkemesinde dilekçe ret ile sonuçlanan ilk davanın açıldığı tarihin 26.5.2005 olması nedeniyle, bakılan uyuşmazlıkta, bu Yasa hükümlerinin uygulanmayacağı açıktır.

Kaldı ki, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren 31. maddesinde "(1)Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır" denildiği ve 4857 sayılı Yasada da bu cezalara karşı yetkili idare mahkemelerine itiraz edilebileceğinin belirtilmesi karşısında, idari para cezasına karşı yapılan itirazın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu anlaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, idare mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 10. İdare Mahkemesi'nce verilen 25.11.2005 gün ve E:2005/1965, K:2005/1945 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 5.2.2007 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.